

Lausunnon antaminen sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä

Lupajaos 28.01.2025 § 8
664/11.02.03/2024

Valmistelija Ympäristötarkastaja Ojala Kati

Forssan kaupungin jätelautakunta päättää sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä helmikuussa 2025. Päätös koskee kaikkia toimialueen 16 kuntaa (Akaa, Eura, Forssa, Huittinen, Humppila, Jokioinen, Koski Tl, Loimaa, Oripää, Punkalaidun, Sastamala (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), Somero, Säskylä, Tammela, Urjala ja Ypäjä). Ennen päätöksen tekemistä jätelautakunta hallintolain mukaisesti kuulee asianosaisia ja varaa tilaisuuden mielipiteiden jättämiselle. Kirjalliset lausunnot ja mielipiteet on pyydetty toimittamaan 31.1.2025 mennessä.

Loimaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva elinympäristölautakunnan lupajaosto toimii jätelain (646/2011) 24 §:n mukaisena yleisenä valvontaviranomaisena. Jätteenkuljetusjärjestelmän valintaan vaikuttavia seikkoja on tarkasteltu valvojan viranomaisen työn toteuttamisen näkökulmasta.

Ramboll on laatinut Forssan kaupungin jätelautakunnan toimeksiannosta jätelain 35 §:n ja 37 §:n mukaiset jätteenkuljetusjärjestelmäselvitykset vuosina 2019 ja 2023. Vuonna 2023 tehdyn selvityksen tavoitteena oli saada lautakunnan käyttöön sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmää koskeva kuljetusjärjestelmäselvitys, jota lautakunta voi käyttää tukena päättäessään kuljetusjärjestelmästä (jätelaki 35 § ja 37 §).

Asiassa on lausuttu aiemmin (lupajaosto 29.08.2023 § 69) seuraavasti:

Jätelain 36 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (kunnan järjestämä jätteenkuljetus). Koska kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen valinnalle ei ole jätelaissa asetettu erityisiä edellytyksiä, ei sen valintaperusteita ole tässä lausunnossa arvioitu.

Jätelain 37 §:n 1 momentin mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus) jos pykälässä esitetyt ehdot täyttyvät. Tässä tapauksessa tulee arvioida jätelain edellytysten täyttymistä. Jätelain 37 § mukaisten edellytysten täyttymisen ei tarkoita velvollisuutta ottaa käyttöön kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta, vaan edellytysten täytyessä on mahdollista käyttää harkintavaltaa kuljetusjärjestelmästä päätettäessä. Loimaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on esitetyn selvityksen perusteella arvioinut edellytysten täyttymistä seuraavasti:

1) Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetuksen tulee täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset. Jätteenkuljetus on järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Loimaan osalta koko alueella on saatavilla jätteenkuljetuspalveluja kolmelta palveluntarjoajalta. Selvityksen perusteella tarjotut palvelut ovat olleet luotettavia.

Selvityksen perusteella voidaan todeta, että Loimaan alueella on jätteen kuljetuspalveluja tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Loimaalla on kuitenkin edelleen käytössä Loimi-Hämeen jätehuolto Oy:n järjestämää paikkaavaa jätehuoltoa, ja sen järjestämistä on myös edellytetty asian edellisen käsittelyn yhteydessä.

2) Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen tulee edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukea jätehuollon alueellista kehittämistä eikä se saa aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

a) Laskennallinen liittymissuhde on käytetyllä järjestelmällä hyvä ja palveluita on saatavissa koko kunnan alueella, jolloin voidaan todeta jätehuolto yleisesti toimivaksi.

b) Käytävissä olevien tietojen perusteella ei voida tyhjentävästi todeta, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus tukee jätehuollon alueellista kehittämistä. Selvityksessä on mainittu että kiinteistönhaltijoiden ja kuljettajien väliset sopimukset, järjestelmän markkinamekanismit ja liiketaloudelliset intressit ohjaavat kuljetuksia kiinteistön haltijan järjestämässä keräyksessä. Ei voida osoittaa että nämä intressit tähtäävät jätehuollon alueelliseen kehittämiseen.

c) Selvityksen perusteella voidaan päätellä ettei kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

3) päätöksen vaikutukset tulee voida arvioida kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

a) Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei katsota heikentävän kotitalouksien asemaa, sillä yksityisten yritysten tarjoamaa luotettavaa palvelua on saatavilla koko Loimaan alueella ja kotitalouksilla on mahdollisuus valita ja kilpailuttaa haluamansa palveluntarjoaja. Samalla kotitalouksille kuitenkin muodostuu velvollisuus liittyä järjestettyyn jätehuoltoon solmimalla sopimus yksityisen palveluntarjoajan kanssa. Vaikka tämä lisää kiinteistön haltijan velvollisuuksia verrattuna kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, ei velvollisuuden katsota heikentävän kotitalouksien asemaa.

b) Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen ei katsota heikentävän yritysten toimintaa.

c) Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetuksen vaikutukset eivät ole kokonaisuutena myönteisiä viranomaisten toiminnan kannalta. Annetun selvityksen perusteella kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus siirtää kuljetuksen järjestämisen vastuun kiinteistön haltijalle, mutta rajaa viranomaisen vaikutusmahdollisuuksia ja vaikeuttaa tiedon keruuta ja hallintaa, jolloin valvontaan tarvittavat resurssit lisääntyvät. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta selvityksessä esitettiin useita erityisesti viranomaistyöhön vaikuttavia etuja

ja mahdollisuuksia, joita kiinteistön haltijan järjestämällä kuljetuksella on vaikea saavuttaa.

Kokonaissuunnitelmallisuus on tärkeää jätehuollon kattavuuden varmistamisen ja kehittämisen kannalta.

Ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan jätelain edellytykset täyttyvät pääosin, mutta pelkästään asiassa saadun selvityksen perusteella kaikkien jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset täyttymistä ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti todeta. Asiasta päätettäessä tulee varmistua siitä, että käytettävissä on asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset.

Ramboll on toteuttanut tämän asian liitteenä olevan Sekajätteen käsittely- ja kuljetuskustannus selvityksen ja asukastyytyväisyys -selvityksen (2024), jonka tavoitteena oli selvittää Forssan kaupungin jätelautakunnan toimialueen hintatasoa sekajätteen osalta tarkemmin kuin 2023 valmistuneessa kuljetusjärjestelmäselvityksessä oli saatavilla. Lisäksi haluttiin selvittää, onko asukkaiden jätelaskuissa eroteltu jätteen käsittelyn ja kuljetuksen hinta. Sekajätteen käsittely- ja kuljetuskustannuksia selvitettiin yrityskyselyllä (13 alueella toimivaa jätteenkuljetusyritystä).

Yrityksille suunnatun kyselyn (2024) tuloksista käy ilmi muun ohella, että yrityksille on jossain määrin epäselvää, millä perusteella jätteiden tyhjennysväliä voi muuttaa ja miten yrityksen tulisi varmistua siitä, että asiakkaalla on jätehuoltolautakunnan päätös poikkeavasta tyhjennysvälistä. Raportista käy myös ilmi, että 44 % kyselyyn vastanneista asiakkaista ei ole saanut laskussaan jätelain 85 §:n mukaista erittelyä jätteen käsittelyn ja kuljetuksen osalta, vaikka kaikki kyselyyn vastanneet yrityksen ilmoittavatkin erittelevänsä nämä laskuissaan.

Lupajaosto katsoo, että kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lainmukaisuuden arvioinnin osalta asiassa ei ole annettu sellaista uutta selvitystä, joka vaikuttaisi asiassa aiemmin lausuttuun. Mainitut, vuoden 2024 raportissa esitetyt seikat osaltaan puoltavat valvovan viranomaisen näkemystä siitä, että kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa on erityisesti viranomaisvalvontaa helpottavia etuja ja mahdollisuuksia.

Esittelijä

Johtava rakennustarkastaja Salminen Harri

Päätösehdotus

Loimaan kaupungin elinympäristölautakunnan lupajaosto antaa Forssan kaupungin jätelautakunnalle seuraavan lausunnon:

Jätelain yleisenä valvontaviranomaisena toimiva Loimaan kaupungin elinympäristölautakunnan lupajaosto katsoo, että asiassa saatujen selvitysten perusteella jätelain vaatimukset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta täyttyvät pääosin. Kaikkien jätelain 37 §:n mukaisten edellytysten täyttymistä ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti todeta.

Jätelain yleisen valvontaviranomaisen näkökulmasta kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset eivät ole kokonaisuutena myönteisiä viranomaisten toiminnan kannalta. Annetun selvityksen perusteella kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus siirtää kuljetuksen järjestämisen vastuun kiinteistön haltijalle, mutta rajaa viranomaisen vaikutusmahdollisuuksia ja vaikeuttaa tiedon keruuta ja hallintaa, jolloin valvontaan tarvittavat resurssit lisääntyvät. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta selvityksessä (2023) esitettiin useita erityisesti viranomaistyöhön vaikuttavia etuja ja mahdollisuuksia, joita kiinteistön haltijan järjestämällä kuljetuksella on vaikea saavuttaa. Myös Sekajätteen

käsittely- ja kuljetuskustannukset sekä asukastyytyväisyys -selvityksen (2024) tulokset tukevat osaltaan tätä näkökulmaa.

Käsittely

Päätettyään asiasta käydyn keskustelun, puheenjohtaja totesi, että jäsen Juho Pietilä oli tehnyt ehdotuksen, että lausuntoon lisätään kohta: Nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä on sinänsä toiminut moitteetta. Siihen ei ole huomautettavaa.

Puheenjohtaja tiedusteli, että voidaanko täydentävä muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti ja se hyväksyttiin.

Loimaan kaupungin elinympäristölautakunnan lupajaosto antaa Forssan kaupungin jätelautakunnalle seuraavan lausunnon:

Jätelain yleisenä valvontaviranomaisena toimiva Loimaan kaupungin elinympäristölautakunnan lupajaosto katsoo, että asiassa saatujen selvitysten perusteella jätelain vaatimukset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta täyttyvät pääosin. Kaikkien jätelain 37 §:n mukaisten edellytysten täyttymistä ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti todeta.

Jätelain yleisen valvontaviranomaisen näkökulmasta kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset eivät ole kokonaisuutena myönteisiä viranomaisten toiminnan kannalta. Annetun selvityksen perusteella kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus siirtää kuljetuksen järjestämisen vastuun kiinteistön haltijalle, mutta rajaa viranomaisen vaikutusmahdollisuuksia ja vaikeuttaa tiedon keruuta ja hallintaa, jolloin valvontaan tarvittavat resurssit lisääntyvät. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta selvityksessä (2023) esitettiin useita erityisesti viranomaistyöhön vaikuttavia etuja ja mahdollisuuksia, joita kiinteistön haltijan järjestämällä kuljetuksella on vaikea saavuttaa. Myös Sekajätteen käsittely- ja kuljetuskustannukset sekä asukastyytyväisyys -selvityksen (2024) tulokset tukevat osaltaan tätä näkökulmaa.

Nykyinen jätteenkuljetusjärjestelmä on sinänsä toiminut moitteetta. Siihen ei ole huomautettavaa.

Päätös

Hyväksyttiin.